

**Mbete kí njèkungi joo kí Pol
ndàngi adi
Kɔrenti-je
Ta-je kí do mbete-ti kí
njèkungi joo kí Pol ndàngi
adi Kɔrenti-je**

Mbete kinlé Pol ndàngi adi njékəwna-je kí Kɔrenti bal káre go mbete-ti kí dɔsɔy kí ndàngi adi-dé. Go mbete-ti kí dɔsɔy lé, Pol ɔw Kɔrenti kɔo koo njékəwna-je rəmə oo ki kulənoji liə kì njékəwna-je kí Kɔrenti maji al. Kulənoji kí dan-dé-ti majal kɔo dow-je madi kí 'ba rɔ-dé njékəwkulə-je lə Jeju d'ɔw 'ndó né-je kí ngom njékəwna-je kí Kɔrenti 'təl-né dɔ-dé. Loki né-je kin tò bè lé, Pol ndàngi mbete madi kɔl-né sə-dé ə to Titi bá ɔw-né adi-dé. Mbete-é kinlé bá pa ta-é mɛɛ mbete-ti kin tɔ (2Kɔ 2:3-4; 7:8). Mbete kí ɛ ndàngi kɔl-né sə-dé kinlé goto bone bè. Loki Titi təl ree bá ingə Pol donangi Maseduwan-ti lé, idə-é toki go mbete-ti kinlé tagir lə njékəwna-je kí Kɔrenti təl maji ki rɔ-é-ti gogi. Kɔo dow-je nɔ dan-dé-ti 'tusi kullə ra-dé-je kí majal lé d'ɪnə. Bəba donangi Maseduwan-ti nɔɔ ya Pol ndàngi mbete kí njèkungi-ti joo kin adi njékəwna-je kí Kɔrenti kɔo ra-dé-né oiyo rəm, kɔo kulə-né dingəm mɛɛ-dé-ti go kaglo-ti kí ngɔ kin rəm (2Kɔ 1-7).

Ki lo kor-é-ti kí 8 tɛɛ 9 lé Pol ɔji-dé ta kí do

némboꝝ-ti kí kadi d'osi-né kuti njékadmee-je kí Jorijalem kí 'to njéndoo-je (1Kɔ 16). Né-je kin tò bè ya, ngà dan njékəwna-je-ti kí Kɔrɛnti lé, dow-je kí dan-dé-ti kí 'to njéra ta k̀i Pol 'ra siə ta kəm-dé ki kete-kete. Gin-é kin bá mee mbete-ti kinlé Pol pa-né ta do né-je-ti kí toji kí n'to njèkɔwkulə kí tɔgrɔ-ti (2Kɔ 10-13). Ta kí Pol pa do to-ti kí n'to njèkɔwkulə kí tɔgrɔ-ti lə Jeju kinlé, to kɔji bá ɔji rɔ-é al, ngà ɛ ge kadi 'gə bè bá d'a kə-né njàngi do Poyta kí Maji-ti kí n'ilə mbe-é n'adi-dé kin rəm, d'a 'gə-né kí Kristi kí n'pa ta liə n'adi-dé kinlé ɛ ya to 'Babe rəm. Adi Poyta kí Maji kí rangi goto rəm, Kristi kí rangi kàrè goto rəm tɔ.

Mbete kinlé ta rɔnəl-je k̀i kol-je n̄a-ti rəm, bá ta-je kí sobi do Pol k̀i kɔ-je liə, k̀i né-je kí dɔra-ti kí Lubə tee kəm-é adi-é oo loki né ra-é-né toki ni bè kin tò-ti rəm.

Toji rɔ k̀i lapiya kí ra

¹ †M̄a Pol kí m'to njèkɔwkulə lə Jeju Kristi k̀i takul meendigi lə Lubə, j'isi nati k̀i Timote kí to ngonkɔ-ji kí njékadmee, bá m'ndàngi mbete kin m'adi-si səi njékəwna-je lə Lubə kí isi bebo Kɔrɛnti-ti rəm, m'adi-si səi ndəgi njékaa njay-je lay kí isi dɔnangi Akay-ti lay rəm tɔ.

² Kadi ramaji k̀i lapiya lə Bobi-ji Lubə, k̀i 'lə 'Babe Jeju Kristi n̄ay sə-si!

³ Kɔsgaji tò do Lubə-ti kí to Bobi 'Babe lə-ji Jeju Kristi rəm, to Bobi-ji kí njékoo kəmtondoo rəm, to Lubə kí njèsol mee dow-je mee né-je-ti lay rəm.

† 1:1 1:1 Knj 18:1

⁴ E bá to njèsol mee-ji dan kò-je-ti lə-ji lay, kɔ kadi je ya kì dɔ-ji kàrè sol kí ɛ sol mee-ji kinlé j'asi sol-né mee de kí d'isi dan kò-je-ti kí gay-gay tɔ.

⁵ Kɔ gangi-é kí kò-je kí kingə kì ri Kristi ədi-né dɔ-ji-ti kì ndi bè kinlé, gangi-é kin ya solmee kí ɔ rɔ Kristi-ti ree-né dɔ-ji-ti titi mum bè tɔ.

⁶ Kinə j'ingə kò rəmə, j'ingə kɔ kadi mee-si sol-né rəm, kɔ kadi aji-né rəm; ə kinə mee-ji sol rəm, tò kɔ kadi mee-si sol-né ə kadi to meesol kí ra adi asi kadi uwəi tógi-si ngə mee kò-je-ti kí káre-rè kí je kàrè j'isi j'ingə kin tɔ.

⁷ Ə mee-ji kí je j'ində dɔ-si-ti lé, tò lo tò-é-ti njàngi; kɔɔtalə né kí je j'gə ɛn: Gangi-é kí səi ingəi-né kò natì sə-ji lé, gangi-é kin ya səi ingəi-né meesol natì sə-ji tɔ.

Mbunə Pol-je kì Kōrenti-je

Kò-je lə Pol kì madkullə-je liə

⁸ †Kɔɔtalə, ngankɔ-m-je kí njékadmee, kò kí al dɔ tógi-ji galim, kí j'ingə dɔnangi Aji-ti, adi mee-ji gangi man sar adi je j'ɔr-né mee-ji mir dɔ rɔ-ji-ti kinlé, j'ndigi kadi 'gəi ta kí dɔ-ti maji.

⁹ Ngà je ya j'gə dɔ-ji-ti maji kí 'gangi ta koy dɔ-ji-ti, kɔ kadi j'ində-né mee-ji dɔ rɔ-ji-ti al, ngà kadi j'ində mee-ji dɔ Lubə-ti kí njékadi dow-je kí d'oy 'tɔsi ndəl.

¹⁰ Lubə bá taa-ji ji koy-ti ilə-ji taá ə à taa-ji ji koy-ti kí bè kin ya bəy. Tɔgrɔ-ti, je j'ində mee-ji dɔ-ti kí à taa-ji ji koy-ti ya bəy

† 1:8 1:8 1Kɔ 15:32

11 k̀i takul ta-je ḱi s̀ei ya k̀arè isi pai siə k̀dɔ ta lə-ji; adi maji ḱi Lubə ra sə-ji k̀i takul ta-je ḱi dow-je n̄a d'isi 'pa siə k̀dɔ ta lə-ji kinlé, dow-je n̄a ya d'a ra-é-né oiyo tɔ.

12 Kdɔtalə né ḱi to né rifa lə-ji lé, to m̄e-ji ḱi usi nangi dɔ panjiyə-ji-ti k̀i rɔ dow-je-ti lay rəm, bá ḱi boy n̄a lé, to panjiyə-ji ḱi dan-si-ti ḱi to panjiyə ḱi aa njay rəm, to panjiyə ḱi njururu rəm, to panjiyə ḱi i rɔ Lubə-ti bi to ḱi go gosi-ti lə dow al, ngà tò k̀i takul ramaji lə Lubə.

13 J̄e j'ndangi ta ḱi rangi j'adi-si al, ngà ta ḱi s̀ei 'ndói ə 'gəi m̄e-é kin ya. M̄a m'ində m̄e-m-ti ḱi s̀ei a gəi m̄e-é maji ɔr njuti,

14 titi ḱi s̀ei 'gəi-né s̄e ḱi j̄e j'to né rifa lə-si ə s̀ei a 'toi-né né rifa lə-ji ndɔ ree 'Babe-ti lə-ji Jeju.

15 M̄e-m ḱi usi nangi dɔ-si-ti kinlé bá m̄a m'ndigi k̀ow-né rɔ-si-ti s̀ei ya m̄oki, k̀dɔ kadi Lubə ra-né sə-si maji ra ḱi nja joo;

16 †m'a k̀i rɔ-si-ti k̀ow dɔnangi Maseduwan-ti, ə m'a k̀i dɔnangi Maseduwan-ti* təl ree rɔ-si-ti gogi, k̀dɔ kadi 'rai sə-m adi m'ow dɔnangi Jude-ti.

17 Kɔji ḱi m'oji bè lé, se m'pa k̀i ta ndam kare wa? Əse kɔji ḱi m'oji m̄e-m-ti lé, m'oji ḱi dow-ti k̀dɔ kadi m'təl m'pa ta mindi-m joo m'panè: Oiyə rəm, ǎ-ǎ rəm wa?

18 Lubə ḱi njèk̄a dɔ ndi-é-ti ya k̀arè gə maji ḱi ta ḱi j'idə-si lé, to oiyo rəm, ǎ-ǎ rəm al.

19 †Kdɔtalə Jeju Kristi ḱi to Ngon lə Lubə, ḱi j̄e k̀i Silb̄e-je†, k̀i Timote-je, j'ilə mb̄e ta liə dan-si-ti

† **1:16 1:16** Knj 19:21 * **1:16 1:16** 1Kɔ 16:5-6 † **1:19 1:19** Knj 18:5 † **1:19 1:19** Silb̄e lé ya to Silasi. 'Ndó Knj 15:22

lé, pa ta mindi-é joo panè: Oiyō rəm, á-à rəm al; ngà ẽ lé, oiyō ya tò ta-é-ti go káre-rè bè.

²⁰ Kdotalə kunmindi-je lə Lubə lay ya toki panè «oiyo» kinlé dɔ-ti kɪ takul Jeju. Rəm bá kɪ takul-é ya jɛ kàrè j'pa-né ta rəsi j'adi Lubə j'panè: «Amɛn»‡ kinlé j'osi-né gajɪ Lubə tɔ.

²¹ Lubə bá mbusi nja-ji rəm, mbusi nja-si rəm adi ngɔ kɪ takul nam kàdɪ Kristi-ti, ə ində-ji tagay.

²² Ɛ ɔsi-ji kɪ pɔ liə ə adi Ndil kí aa njay isi mɛɛ-ji-ti kɪ né kí dɔsay kí toji né-je kí maji-maji kí ndɔ-é ə à kadi-ji.

²³ Ə kí sɔbi dɔ-m mə lé, m'pa ta kɪ nɔ Lubə-ti kadi kinə m'ədi ta rəmə, m'oy. Mə lé, m'təl m'ow bebo Kōrenti-ti gogɪ al, kdɔ m'ndigi kində-si kɔɔ-ti al.

²⁴ To kɔ bá j'ɔ be dɔ kadmɛɛ-ti lə-si al, ngà jɛ j'ndigi kində rɔ-ji nati sə-si dɔ rɔnəl-ti lə-si, kdotalə kɔ kí ɔi njangi dɔ kadmɛɛ-ti.

2

¹ Beba mə ya m'un ndu-m kadi m'təl m'ow rɔ-si-ti gogɪ dan mɛɛkɔ-ti al ngá.

² Kdotalə kinə mə ya m'adi-si mɛɛkɔ lé, ná bá à kadi-m rɔnəl wa? À to səi kí m'a kadi-si mɛɛkɔ kin ya al wa?

³ Beba ndɔki m'ndangi mbete m'adi-si titi kí m'ndangi-né kete kdɔ kadi m'tɛɛ rɔ-si-ti rəmə, dow-je kí dɛ bá tò kadi d'adi-m rɔnəl kinlé, d'adi-m mɛɛkɔ al ngá. Mɛɛ-m nda kay dɔ-si-ti lay kí rɔnəl lə-m, to rɔnəl lə-si lay tɔ.

‡ 1:20 1:20 «Amɛn» lé kɔr mɛɛ-é to «oiyo, kadi tò bè ya.»

⁴ Rɔ-m ati-m kanana, mee-m tungə pil-pil, bá ndɔki m'ndàngi-né mbete kin kì man nɔ kəm-m-ti yaw-yaw m'adi-si, kɔ kadi m'adi-si-né mee-kɔ al, ngà kɔ kadi 'gəi-né ndigi kí n̄a kí m'ndigi-si kinlé.

⁵ Kinə dow madi to gin né kí mee-kɔ tò-né rəmə, to ma bá dowbé adi-m mee-kɔ al, ngà to səi lay ya adi-si mee-kɔ, ə kinə kadi j'pa j'oo-né lo-é rəmə, j'a panè dowbé adi mee-kɔ dow-je n̄a dan-si-ti.

⁶ Dowbé kinlé, ta kí kosi dow-je n̄a ya 'gangi dɔ-é-ti kin ya asi ngá,

⁷ ɛn ɛ kinə ngá bá in̄əi go kɔgi adi-é, ə 'soli mee-é; nè mee-kɔ kí al dɔ lo à kɔ kor tógi-é.

⁸ Beba ma m'ulə dingəm mee-si-ti kɔ kadi 'tɔji ndigi kí 'ndigi-é.

⁹ Kɔ mbete ndɔki lé m'ndàngi m'adi-si kɔ n̄a-si-né koo, se səi 'təli rɔ-si go ta-ti mee né-je-ti lay ya wa?

¹⁰ Ə dow kí səi in̄əi go kɔgi adi-é lé, ma kàrè m'in̄ə go kɔgi m'adi-é ya tɔ; kí sobi dɔ-m ma lé, kinə m'in̄ə go kɔgi rəmə, to ta lə kinə kí səi in̄əi go kɔgi tɔ, ə m'ra nɔ Kristi-ti,

¹¹ kɔ kadi j'in̄əi lo j'adi Sat̄a taa lo ji-ji-ti al, kɔ jəi j'gəi kɔjra-je liə gow.

¹² †Loki m'ow m'teə bebo Troasi-ti kɔ kilə mbe Poyta kí Maji lə Kristi lé, 'Babe ɔr tarəbi nɔ-m-ti ya, ngà mee-m usi nangi al, kɔtalə m'ingə Titi kí to ngonkɔ-m kí njèkadmee lé al.

¹³ Beba m'in̄ə njèkadmee-je kí bebo Troasi-ti ə m'ow dɔnangi Maseduwan-ti.

† 2:12 2:12 Knj 20:1

*Kullə kɨ sɔbi dɔ kulənoji kɨ sigi
Rɔm 15:17-19; 1Kɔ 1:17-24; 2Kɔ 4:1-7*

¹⁴ Oiyɔ kɨ dɔ Lubə-ti kɨ adi j'təti rɔ kɨ ndɔ-je lay kɔɔ nam kɨ j'nam kàdɨ Kristi-ti rəm, oiyɔ kɨ dɔ-é-ti kɔɔ takul-ji bá adi dow-je 'gə-é-né kɨ lo-je lay toki ubi kɨ bəy-é əti taa lo lay kin bè.

¹⁵ Kdɔtalə dan dow-je-ti kɨ d'un rəbi kajɨ rəm, dan dow-je-ti kɨ d'ɔw kɨ ta koy-ti rəm lé, j'toki ubi kɨ əti maji kɨ Kristi adi Lubə bè;

¹⁶ də kɨ nɔ-je lé, j'əti-dé bəy yo adi isi ɔw sə-dé lo koy-ti, ə də kɨ dan-ti-je rəmə, j'əti-dé bəy kiskəm adi isi ɔw sə-dé lo kiskəm-ti tɔ. Ə né-je kinlé, nɔ bá asi ra wa?

¹⁷ Kdɔtalə jə lé, j'titi-nɔ kɨ dow-je nɔ ya kɨ 'to njétəl ta lə Lubə né ra gati-ti kin al; jə lé, Lubə adi j'pa ta liə kɨ tagir kɨ aa njay nɔ-é-ti, kɔɔ nam kɨ j'nam kàdɨ Kristi-ti.

3

¹ Se jə ya j'a təl pa ta toji-né rɔ-ji bəy wa? Əse j'ɔw ndoo kadi j'adi-si mbete bá j'toji-né rɔ-ji rɔ-si-ti titi kɨ dow-je kɨ dan-ti-je d'isi 'ra-né kin bè bəy wa? Əse kadi j'taa mbete toji rɔ ji-si-ti bəy wa?

² Səi ya 'toi mbete lə-ji kɨ 'ndàngi mɛɛ-ji-ti, kɨ dow-je lay ya 'gə rəm, d'isi 'ndó rəm.

³ Səi ya 'toi mbete lə Kristi kɨ toji rɔ-é ndaa-ti rəsi, kɨ 'ndàngi kɨ takul kullə lə-ji; Kristi ndàngi kɨ man né ndàngi mbete al, ngà ndàngi kɨ Ndil Lubə kɨ njəkisi kəm; ɛ ndàngi bəgrə-je-ti kɨ to ər-je al, ngà bəgrə-je-ti kɨ to tal rɔ dow adi ɛ ndàngi mɛɛ-si-ti.

⁴ Ẹ kin bá mee-ji nda-né kay ro Lubə-ti kɔo nam kí j'nam kàdì Kristi-ti.

⁵ Ẹ j'asi ra né madi kì dɔro-ji al, ngà tógi-ji ì ro Lubə-ti.

⁶ Ẹ ya təl-ji njérakullə-je-ti kí j'asi gaki mee kulənoji-ti kí sigi kì takul ndukun kí 'ndàngi al, ngà kì takul Ndil kí aa njay; kdotalə ndukun kí 'ndàngi lé, adi dow oy, ngà Ndil kí aa njay adi dow isi kəm.

⁷ Ɖ kinə kullə lə ndukun kí adi dow oy, kí to kullə kí ndoki 'ndàngi ta-é kì ndaji mbete-je gaji ər-je-ti kin ya, Lubə adi ndógi sar ngan Israyel-je d'asi koo takəm Moiyiji al, Ɖ to ndógi kí à tò sartagangi al kinlé, ⁸ kullə lə Ndil Lubə rəmə, ndógi liə à tanə ban ngá ɛn wa?

⁹ Kullə gangta dɔ dow-ti bəy é riba-é asi bè kinlé, kullə kɔr ta dɔ dow-ti Ɖ riba-é à tò ban ɛn wa?

¹⁰ Kinə j'un riba kí kete j'oji nati kì riba kí gogi nè kin rəmə, riba kí kete to né kí kare kɔo riba kí gogi nè itə-é nɔ.

¹¹ Kdotalə kinə né kí à tò sartagangi al ya riba-é tò bè lé, né kí à tò sartagangi lé, riba-é à nɔ ban ɛn wa?

¹² Adi nékində mee dɔ-ti lə-ji kinlé ra adi mee-ji nda kay-kay.

¹³ Ẹ j'ra titi kí Moiyiji ra-né kin al; Moiyiji lé, ilə takubi takəm-é-ti kɔo kadi ngan Israyel-je d'oo dɔbəy riba kí à tò sartagangi al kinlé al.

¹⁴ Ngan Israyel-je lé, ndoki 'sangi gə né al adi dɔ-dé oy mburuki. Kdotalə sar bone bè kàrè, loki dɛ 'ndó mbete Kunmindi kí Low rəmə, takubi kɔn takəm kí kàre-rè kinlé tò lo tò-é-ti ya bəy;

dow ɔr al, kdɔtalə à goto kì takul nam kí dow nam kàdì Kristi-ti ya dɔ.

¹⁵ Beɓa sar ɓone bè ya kàrè, kinə ngan Israyel-je 'ndó mbete ndukun-je lə Moiyiji rəmə, takubi kɔn takəm lé uti tagir kí meɛ-dé-ti ya ɓəy.

¹⁶ Ngà loki dow ree rɔ 'Babe-ti rəmə, takubi kɔn takəm lé ɔr kɔgi.*

¹⁷ Kdɔtalə 'Babe to Ndil; ə loki Ndil 'Babe tò-ti lé, ra ɓə goto-ti tɔ.

¹⁸ Beɓa jəi lay kí takubi goto takəm-ji-ti lé, j'toji rifa lə 'Babe takəm-ji-ti titi né kí dow oo sɔɔɔ-ti bè. 'Babe kí to Ndil lé, təl-ji adi j'titi-nə siə, ə adi rifa liə ndógi dɔ-ji-ti ki kete-kete.

4

Ta kí sɔbi dɔ kò kí kingə kà ri Kristi

1Te 2:1-6; 2Kɔ 2:14-17

¹ Lubə ulə kullə kinlé ji-ji-ti kì takul koo kəmtondoo liə; gin-é kin ɓá jɛ j'adi né madi ɔr-né tógi-ji al.

² Né-je kí ra kì gidi ngəy kí to né-je kí tò rɔsɔl lé, jɛ j'mbati; jɛ j'ra né j'ədi-né kəm dow al rəm, ɓá j'təl dɔ ta lə Lubə nangi al rəm. Ngà ta kí togrɔ-ti ɓá j'toji ndaa-ti rəsi adi meɛ dow-je lay usi nangi pɔ-pɔ dɔ-ji-ti nɔ Lubə-ti.

³ Poyta kí Maji kí j'isi j'ilə mbe-é kinlé, kinə tò aa yéréré al ɓəy rəmə, to dow-je kí d'isi d'ow ki ta koy-ti ɓá aa yéréré rɔ-dé-ti al tin;

⁴ adi to njémɛɛngə-je kí Sú kí to lubə kí dɔkaglo-ti kí nè kin ra-dé adi dɔ-dé oy mburuki,

* **3:16 3:16** Tɛt 34:34

adi d'oo ndógi læ Poyta kí Maji læ Kristi, njèriba kí to takəm Lubə kin al.

⁵ Jε j'ilə mbe ta kí sɔbi dɔ-ji jε al; Jeju Kristi kí to 'Babe bá j'ilə mbe ta liə, ə ta liə bá jε j'pa-né j'panè: J'to ngannjékulə-je læ-si.

⁶ Kdɔtalə Lubə kí panè: Kadi lo ndógi lo kí ndul-ti lé, bá ndógi mɛɛ-ji-ti kɔ kadi j'gə-né riba liə kí ndógi takəm Kristi-ti.

⁷ Né kí maji kí toki kində ngàngəm kinlé, jε j'oti rɔ-ji-ti kí to jo anji kin, kɔ kadi tɔ ndaa-ti rəsi kí tógi kí nɔ kinlé i rɔ Lubə-ti bi i rɔ-ji jε-ti al.

⁸ Kɔ-je kí gay-gay tɛɛ dɔ-ji-ti ya, ngà taa tógi-ji al; j'ində mɛɛ-ji dɔ rɔ-ji-ti al ya, ngà mɛɛ-ji gangi man al;

⁹ d'ulə kəm-ji ndoo ya, ngà Lubə inɔ-ji kɔgi al; d'ɔti-ji nangi rum ya, ngà 'tɔl-ji al.

¹⁰ Koy kí kadi j'oy kɔ ta læ Jeju lé, jε j'oti rɔ-ji-ti kɔ ndɔ-je lay kɔ kadi kiskəm liə toji-né rɔ-é ndaa-ti rəsi rɔ-ji-ti.

¹¹ Kdɔtalə jε kí j'isi kəm lé, j'isi ta koy-ti kɔ ndɔ-je lay kɔ ta læ Jeju, kɔ kadi kiskəm læ Jeju kàrè toji-né rɔ-é ndaa-ti rəsi daji rɔ-ji-ti kí njèkoy kin tɔ.

¹² Adi koy ra kullə rɔ-ji-ti, ngà kiskəm ra kullə rɔ-si-ti tɔ.

¹³ 'Ndàngi 'panè: M'adi mɛɛ-m, gin-é kin bá m'pa-né ta*! Kadmɛɛ kí kàrè-rè kin ya ra kullə mɛɛ-ji-ti. Jε kàrè j'adi mɛɛ-ji tɔ, gin-é kin bá j'isi j'pa-né ta tɔ.

¹⁴ Ə j'gə kí Lubə kí adi 'Babe Jeju tɔsi ndəl lé, à kadi jε kàrè j'tɔsi ndəl nati kɔ Jeju rəm, bá à

* 4:13 4:13 Pa 116:10

kadi jɛi sɛ-si-je j'ai nati takɛm-ɛ-ti rɛm to.

Ta kɛ sɔbi dɔ lokisi kɛ sartagangi

1Pi 1:6-9; Rɔm 8:23-25

¹⁵ Kdɔ nɛ-je lay kɛ tɛɛ dɔ-ji-ti kinlé, tɛɛ kdɔ maji lə-si, bɛ kdɔ kadi ramaji lə Lubə kɛ isi ree dɔ dow-je-ti dɔ madi-ɛ-ti ki kete-kete kinlé ra adi dow-je nɔ ya 'ra-ɛ-né oiyo giti-giti d'ɔsi-né gaji-ɛ.

¹⁶ Gin-ɛ kin bá tɔgi-ji goto-né al. Ə kinə lé, daji rɔ-ji kɛ ndaa-ti nɛ kin tuji kàrè, mɛɛ-ji kɛ kəy təl kɛ sigi kɛ ndɔ-je lay.

¹⁷ Kdɔtalə kɔ-je kɛ à tɛɛ rangi ngày al kɛ dɔkaglo-ti kɛ sɛ bɛ kinlé, isi ɔw sɛ-ji kɛ lo riba-ti kɛ al dɔ lo, kɛ à tò sartagangi.

¹⁸ Bɛfa jɛ lé, kɛm-ji tò go nɛ-je-ti kɛ dow oo kɛ kɛm-ɛ kin al, ngà tò go nɛ-je-ti kɛ dow oo kɛ kɛm-ɛ al; kdɔtalə nɛ-je kɛ dow oo kɛ kɛm-ɛ lé, to nɛ-je kɛ à dɛə, ngà nɛ-je kɛ dow oo kɛ kɛm-ɛ al bá to nɛ-je kɛ tò sartagangi.

5

¹ Kdɔtalə jɛ j'gə kɛ, daji rɔ-ji kɛ to lokisi-ji kɛ dɔnangi-ti nɛ, kɛ toki kəykubi bɛ par kinlé, kinə tuji kàrè, lo kisi-ji kɛ tò sartagangi kɛ to kəy kɛ Lubə bá ra bɛ dow bá ra al ya tò dɔrɔ-ti nɔɔ.

² Ə daji rɔ-ji kɛ nɛ kinlé, j'isi j'tumə-ti d'usi-d'usi, adi j'ndigi kun daji rɔ-ji kɛ to lokisi kɛ dɔrɔ-ti kin kulə dɔ-ti titi kɛ dow ulə-né kubi dɔ madi-ɛ-ti kin bɛ.

³ Kdɔ j'a kisi kɛ kubi rɔ-ji-ti bɛ j'a kisi kɛ rɔ-ji kare al.

⁴ Kdɔtalə kisi-ji mɛɛ kəykubi-ti kinlé, j'ɔɔ rɔgi-rɔgi, j'tumə d'usi-d'usi, ə to ndigi bá j'ndigi kɔr

kubi lé rɔ-ji-ti al, ngà j'ndigi kulə kí rangi dɔ-ti, kɔɔ kadi daji rɔ-ji kí à koy kinlé, kiskəm taa lo ji-é-ti.

⁵ Lubə ya to njèkuwə dɔ-ji kete kɔɔ kiskəm kinlé rəm, ɛ ya adi Ndil kí aa njay isi mɛɛ-ji-ti ki né kí dɔsɔy kí tɔji né-je kí maji-maji kí ndɔ-é ə à kadi-ji.

⁶ Jɛ j'gə kí kisi-ji mɛɛ daji rɔ-ti kin bəy lé, j'isi sɔy kí 'Babe ya, ngà mɛɛ-ji nda kɔy kɔ ndɔ-je lay.

⁷ – Kɔɔtalə jɛ j'isi kɔ takul kadmɛɛ bi kɔ takul né kí koo kɔ kəm al –

⁸ Mɛɛ-ji nda kɔy kɔ ndɔ-je lay ə j'ndigi nɔ kadi j'inə daji rɔ kin j'ow j'isi rɔ 'Babe-ti.

⁹ Gin-é kin bá, lé j'isi-né mɛɛ daji rɔ-ji-ti kin, əse j'inə-né daji rɔ-ji kin kàrè, né kí uwə mɛɛ-ji lé, to kadi j'nəl-é.

¹⁰ †Kɔɔtalə jəi lay ya tò kadi j'a kəi logangta-ti nɔ Kristi-ti, kɔɔ kadi nɔ-nɔ taa nédɔji kullə liə kí maji əse kí maji al, kí ɛ ra, loki isi-né mɛɛ daji rɔ-é-ti kinlé.

Ta kí sobi dɔ kulə noji nati kɔ Lubə kɔ takul Kristi

Ròm 5:1-11; Epɛ 4:20-24

¹¹ Ə jɛ lé, gə kí j'gə né kí to bəl 'Babe kinlé bá jɛ j'sangi kadi j'uwə-né dow-je kɔ ta sobi dɔ né-je kin; Lubə gə-ji rəm, bá m'gə mɛɛ-m-ti kí mɛɛ tagir-ti lə-si lé, səi kàrè 'gəi-ji tɔ.

¹² Jɛ ya j'a təl pa ta tɔji-né rɔ-ji rɔ-si-ti rangi al ngá. Ngà to kəm lo bá j'adi-si kadi ɔsi-né gaji rɔ-si kɔɔ ta lə-ji, kɔɔ kadi dow-je kí njékɔsi gaji

† 5:10 5:10 Ròm 14:10

rɔ-dé kî né kí rɔ dow-ti ndaa-ti nè, ɓi kî né kí mee dow-ti al kinlé, 'gəi lo kilə-dé-né ta-ti.

¹³ Kinə j'to mbə-je rəmə, j'to mbə-je kɔ Lubə; ə kinə kəm-ji aa rəmə, aa kɔ-si.

¹⁴ Kɔ lokî j'gir ɔ koy-ti kí dow káre-rè ya oy kɔ dow-je lay, ə dow-je lay d'oy siə tɔ kin rəmə, ndigi kí Kristi ndigi-ji kinlé al ɔ-ji galim.

¹⁵ Kristi oy kɔ dow-je lay, kɔ kadi dow-je kí d'isi kî ɔ-dé taá lé, d'isi kɔ ta lə-dé de al, ngà kadi d'isi kɔ Kristi kí oy ɓá tɔsi ndəl tɛ kɔ ta lə-dé kinlé.

¹⁶ Beɓa kî nè kɔw kî kete kinlé, je j'gə dow kí go koo-é-ti lə dow al ngá; lé ndɔki j'gə Kristi kí go koo-é-ti lə dow kàrè, ɓone bè kinlé j'gə-é bin al ngá.

¹⁷ Kinə dow nam kàdî Kristi-ti rəmə, dowbé to dow kində kí sigi. Né-je kí low dəə ngá: Yən, né-je lay təl kí sigi.

¹⁸ Ə né-je lay kin ya i rɔ Lubə-ti kí ulə noji nati sə-ji kî takul Kristi rəm, adi-ji kullə kulə dow-je noji nati siə rəm.

¹⁹ Kɔɔtalə Lubə ya kî ɔ-é ulə noji nati kî dow-je kí ɔnangi-ti, kɔ nam kí 'nam kàdî Kristi-ti, ɓi tidə majal-je lə dow-je ɔ-dé-ti al, ə e adi-ji ta kí sɔbi ɔ kulənoji nati.

²⁰ Adi je lé, j'to njétaa tó Kristi, adi ta kí j'pa sə-si kinlé, tò titi kí Lubə ya ɓá pa sə-si bè; beɓa j'nɔ ta-si-ti kî ri Kristi kadi uləi noji nati kî Lubə!

²¹ Kristi kí ra majal al ya, Lubə adi-é oy majal-je lə-ji ɔ-é-ti, kɔ kadi kî takul-é ɓá jəi j'təli-né dow-je kí njururu takəm Lubə-ti.

6

¹ To kí j'to njérakullə nati k̀i Lubə lé bá j'dəji-si-né kadi maji kí Lubə ra sə-si kinlé, adi tò kəgi kare al.

² Kdɔtalə Lubə panè: Dɔkaglo-ti kí maji lé, m'oo ndi-i; ndo kaji-ti ə m'ra sə-i. Yən, kaglo kí maji ɲa lé ya ngá éɲ; yən ndo kaji lé ya ngá éɲ.

³ Jə j'ndigi ra né madi kí kadi tugə dow jigi-ti al, nè dow-je d'a pa ta kí maji al dɔ kullə-ti [lə-ji.]*

⁴ Ngà mɛɛ né-je-ti lay lé, jə j'tɔji rɔ-ji kí ngannjékullə-je lə Lubə bá j'uwə-né rɔ-ji ngá ɲa dan kɔ-je-ti, k̀i dan ndoo-ti, k̀i dan mɛɛ gangi man-ti,

⁵ †ta kində-je-ti, k̀i ra dangay-je-ti, k̀i mɛɛ sulə-ti kí 'sulə kosi dow-je dɔ-ji-ti, mɛɛ kɔɔ-ti kí rɔgi-rɔgi ta kullə-ti, mɛɛ bi-ti kí tò al, k̀i mɛɛ kəgi rɔ nékuso-ti k̀i mankaɣ;

⁶ mɛɛ panjiyə-ti kí aa njay, k̀i mɛɛ négə-ti, k̀i mɛɛ kilə mɛɛ dɔ madi-é-ti, k̀i mɛɛ maji kí ra-ti, k̀i takul Ndil kí aa njay, k̀i takul ndigi dow-je kí kədkəm goto-ti,

⁷ k̀i takul ta kí tɔgrɔ-ti, k̀i takul tógi lə Lubə, k̀i takul néra kí njururu kí to nékati kí j'a rɔ-né rəm, to né kí j'a taa-né nékati dɔ-ji-ti rəm;

⁸ dow-je 'piti-ji rəm, d'ulə rɔsɔl dɔ-ji-ti rəm; 'pa ta kí maji al dɔ-ji-ti rəm, 'pa ta kí maji dɔ-ji-ti rəm; d'oo-ji kí njékədi dow-je bè, rəmə jə lé bá j'pa ta kí tɔgrɔ-ti;

⁹ d'oo-ji titi dow-je kí 'gə-dé al bè, ngà 'gə-ji maji; d'oo-ji titi dow-je kí 'tò ta koy-ti bè, ngà kí

* **6:3 6:3** Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mɛɛ mbete-je-ti kí dosay kí dan-ti-je kí 'ndangi k̀i ji-dé k̀i ta greki. † **6:5 6:5** Knj 16:23

rá j'isi kî dɔ-ji taá tin; d'oo-ji titi dow-je kí 'gangi ta koy dɔ-dé-ti bè, ya ngà 'tɔl-ji al;

¹⁰ d'oo-ji titi dow-je kí rɔ-dé ati-dé bè, ngà rɔ-ji nəl-ji kî ndɔ-je lay; d'oo-ji titi njéndoo-je bè, ngà j'ində dow-je n̄a maji-ti; d'oo-ji titi dow-je kí né lə-dé goto bè, ngà j̄ j'ingə né-je lay.

Ta kí sɔbi dɔ kɔr rɔ kɔgi mee majal-ti

1Kɔ 10:14-22; Epe 5:5-11; 1Pi 2:9-12

¹¹ Səi dow-je kí bebo Korènti-ti, j̄ lé, j'nda mee-ji kay, j'idə-si ta rəsi-rəsi, j'tē mee-ji j'adi-si;

¹² j̄ lé, mee-ji tò gay sə-si al, ngà səi ya bá mee-si tò gay.

¹³ 'Rai sə-ji titi kí j̄ j'ra-né sə-si kin bè! M'pa sə-si ta titi ngan-m-je bè, səi kàrè, kadi 'tēi mee-si adi-ji tɔ.

¹⁴ Njèkadmē al-je lé, iləi jugi kí kàre-rè mindi-si-ti sə-dé al. Néra kí njururu kî néra kí maji al lé, d'a kində rɔ-dé nati ban wa? Londógi kî londul lé, d'a kuwə-n̄a lubi-lubi ban wa?

¹⁵ Kristi kî Belial† lé, ta-dé à kasi-n̄a dɔ ri-ti wa? Njèkadmē d̄e kî njèkadmē al lé, d'a kore-n̄a dɔ ri-ti wa?

¹⁶ †Kəy lə Lubə kî magi-je lé, kulənoji ri bá à tɔ-dé nati wa? Kdɔtalə j̄əi j'toi kəy lə Lubə kí Njèkisi kəm, titi kí Lubə pa-né panè: M̄a Lubə m'a kisi dan-dé-ti, ə m'a njiyə dan-dé-ti; m'a to Lubə lə-dé, ə d̄e d'a to dow-je lə-m.

¹⁷ Gin-é kin bá 'Babe panè: 'Tēi kɔgi dan-dé-ti, ə ɔri rɔ-si kɔgi rɔ-dé-ti; né kí tò n̄e ya, ɔdi rɔ al, ə m'a kuwə-si kî rɔ-m-ti.

† **6:15 6:15 Belial** lé to Sú ə kɔr mee-é to njèmēndul. † **6:16 6:16** 1Kɔ 3:16; 6:19

18 'Babe kí njètógi-je lay panè: «M'a to Bobi-si, ə səi a toi ngan-m-je kí dingəm, k̀ì ngan-m-je kí dené.»

7

¹ Səi kí m'ində-si dan kəm-m-ti, tò kí kunmindi-je kí bè kin tò kɔɔ-ji kinlé bá kadi j'tɔri-né né-je kí tò nɛ́ kí tò rɔ-ji-ti, k̀ì tagir-ti lə-ji, ə j'sangi kadi j'təli dow-je kí j'aai njay k̀ì ndɔ-je lay mɛɛ bəl Lubə-ti.

Rɔnəl lə Pol kɔɔ lapiya kí tò mbunə-dé-ti k̀ì Kɔrɛnti-je

² Indəi-ji dan kəm-si-ti! Jɛ j'ra né kí maji al k̀ì dow al rəm, j'tuji né lə dow al rəm, bá j'ədi dow j'taa né liə al rəm.

³ M'pa ta kin bè kɔɔ kilə-né ta ɔɔ-si-ti al, kɔɔtalə lé m'pa kete m'panè: Kisi-ji kəm əse koy-ji k̀àrè, səi 'toi kí dan kəm-ji-ti.

⁴ Mɛɛ-m nda kay ɔɔ-si-ti rəm, m'osi gajj rɔ-m nɔ́ kɔɔ ta lə-si rəm, mɛɛ-m usi nangi pɔ́-pɔ́ rəm, dan k̀ò-je-ti lay kí j'ingə kin ya k̀àrè, rɔ-m nəl-m nɔ́ rəm.

⁵ †Kɔɔ loki j'ree j'tɛɛ ɔɔnangi Maseduwan-ti lé, kəm lo ya k̀àrè j'ingə taa-né koo sɛ́ al; k̀ò-je tɛɛ ɔɔ-ji-ti k̀ì kəm rəbi-je kí gay-gay; rɔ ɪ k̀ì ndaa-ti ree k̀ì ɔɔ-ji-ti ə mɛɛ-ji isi bəl tɔ.

⁶ Ngà Lubə kí tɔ njəsɔl mɛɛ dow-je kí né ɔr tógi-dé lé bá sɔl mɛɛ-ji k̀ì takul ree lə Titi;

⁷ ree liə kin par bá sɔl mɛɛ-ji al, ngà sɔl kí səi 'soli mɛɛ-é kin k̀àrè sɔl mɛɛ-ji tɔ; Titi lé, ree ɔr-ji poy ɔɔ koo-m kí ra-si nɔ́ kin rəm, nɔ́-je lə-si rəm,

† 7:5 7:5 2Kɔ 2:13

bá ta kí ð m̃e-si kdo ta lə-m rəm, adi rənəl lə-m al do lo.

⁸ Kinə mbete kí ndoki m'ndàngi m'adi-si kinlé, ra adi m̃eekò ra-si kàrè, m'a ndingə rə-m do-ti al. Ə lé m'ndingə rə-m do-ti kàrè – M̃a m'oo kí mbete kinlé ra adi m̃eekò ra-si dokaglo kí s̃e b̃e –

⁹ kí nè kinlé, rə-m nəl-m, kdo m̃eekò lə-si kin al, ngà kdotalə m̃eekò lə-si lé, ra adi iñəi panjiyə-si-je kí maji al kogi; kdo to m̃eekò kí Lubə ndigi, bi né kí maji al kare ya kàrè j̃e j'ra s̃e-si al.

¹⁰ Kdotalə m̃eekò kí Lubə ndigi lé, to m̃eekò kí ow k̃i dow adi iñə panjiyə-é kí majal kogi ə aji-né, adi to m̃eekò kí dow ndingə rə-é do-ti al, ngà m̃eekò lə dow-je kí donangi-ti nè bá to m̃eekò kí t̃eə koy.

¹¹ Yən, m̃eekò kí Lubə ndigi kinlé ya bá ra adi ji-né rati ya 'pai-né ta ori-né ta do-si-ti rəm, wongi ra-si-né do né-ti kí maji al kinlé rəm, 'b̃əli-né rəm, bo kadi ooi-mi ra-si-né rəm, rə-si ng̃a-né njim rəm, s̃əi 'gangi-né ta do né-ti kí maji al kinlé rəm! M̃eə né-je-ti lay ya s̃əi 'toji ndaa-ti rəsi kí s̃əi 'goti m̃eə ta-ti kinlé.

¹² Adi mbete kí ndoki m'ndàngi m'adi-si kinlé, m'ndàngi kdo njèrandangi k̃i madi-é kin al rəm, kdo ̃e kí madi-é ra siə ndangi kin al rəm, ngà m'ndàngi kdo kadi k̃i rati lə-si kdo ta lə-ji kinlé tò-né ndaa-ti rəsi dan-si-ti takəm Lubə-ti.

¹³ Gin-é kin bá m̃eə-ji usi-né nangi p̃ə-p̃ə. Ə m̃eə-ji usi nangi p̃ə k̃i kusi par al, ngà rə-ji nəl-ji ñə b̃əy, kdotalə Titi kí s̃əi lay ya rai-é adi m̃eə-é usi nangi p̃ə adi rə-é nəl-é kinlé t̃ə.

¹⁴ Kinə m'osi gaji rə-m s̃e kdo ta lə-si rə Titi-ti

kàrè rɔ-m sɔl-m al; ngà ta-je lay kí j'pa sə-si lé, to ta-je kí tɔgrɔ-ti ya, adi né kí j'osi-né gajisi rɔ Titi-ti lé, tɔji rɔ-é ndaa-ti rəsi kí to ta kí tɔgrɔ-ti.

¹⁵ Səi lay ya 'təli rɔ-si go ta-ti, adi loki mɛɛ-é ole dɔ-ti lé, rɔ-é nəl-é dɔ-si-ti n̄a rəm, rɔ-é nəl-é kdɔ kuwə kí səi uwəi-é kí rɔ-si-ti k̄i bəl, k̄i rɔ kí ba kati-kati dɔ-é-ti kin rəm.

¹⁶ Rɔ-m nəl-m n̄a, kdɔtalə kində kí m'ində mɛɛ-m dɔ-si-ti mɛɛ n̄e-je-ti lay.

Némbɔ kdɔ njékadmɛɛ-je kí Jorijalɛm

8

Némbɔ lə njékəwnɔ-je kí dɔnangi Maseduwan-ti

Rɔm 15:25-27; 1Kɔ 16:1-4

¹ †Səi ngankɔ-ji-je kí njékadmɛɛ, je j'ndigi kadi j'adi-si 'gəi ramaji lə Lubə kí tɔji rɔ-é rɔ njékəwnɔ-je-ti kí gay-gay kí dɔnangi Maseduwan-ti.

² Dan kɔ-je-ti kí n̄a kí tɛɛ dɔ-dé-ti n̄a mɛɛ-dé kin ya kàrè, rɔnəl lə-dé al dɔ lo. Ə dan ndoo-ti lə-dé kí n̄a kin ya, dɛ 'tɔji mɛɛmajɪ lə-dé d'adi al dɔ lo,

³ adi d'adi né kí go tɔgi-dé-ti, ə kí m'oo k̄i kəm-m lé, d'adi al dɔ tɔgi-dé ya bəy rəm, k̄i mɛɛndigi kí n̄a rəm.

⁴ Dɛ dɔji-ji 'to ta-ji-ti pəkə-pəkə kadi j'adi-dé tarəbi kadi n'uləi ji-dé n'ɔdi-né kullə ramaji k̄i njékaa njay-je kin.

† 8:1 8:1 Rɔm 15:26

⁵ Dɛ d'adi rɔ-dé ya 'Babe pa bɔy, bá d'adi-ji rɔ-dé titi kí Lubə ndigi-né. Ra-é lə-dé kinlé al dɔ gangi-é kí jɛ j'ində mɛɛ-ji dɔ-ti.

Ta dingəm kí sobi dɔ némbɔ lə njékəwnɔ-je kí Korɛnti

⁶ Beba j'ulə dingəm mɛɛ Titit-ti kadi tol ta kullə ramaji kin rɔ-si-ti, titi kí ɛ tum-né gin-é.

⁷ Gangi-é kí sɛi asi-né gaki mɛɛ né-je-ti lay adi to mɛɛ kadmɛɛ-ti rəm, mɛɛ tapa-si-ti rəm, mɛɛ négə-ti rəm, mɛɛ kɪ rati-ti mɛɛ né-je-ti lay rəm, mɛɛ ndigi-ti kí 'ndigi-ji rəm lé, gangi-é kin ya 'toji-né kasi gaki lə-si mɛɛ kullə ramaji-ti kin tɔ.

⁸ To ndukun bá m'un madi-si al, ngà kɪ rati lə ndəgi-é-je bá m'idə-si, kɔ kadi 'toji-né kí ndigi kí ndigi dow-je lé, to ndigi kí tɔgrɔ-ti ya.

⁹ Kɔtələ sɛi 'gəi maji kí 'Babe lə-ji Jeju Kristi kí to njénékingə ya təl njəndoo kɔ ta lə-si, kɔ kadi kə takul ndoo liə lé, sɛi 'təli-né njénékingə-je.

¹⁰ To lo koo lə-m dɔ ta-ti kin: Né kinlé tɔ né kí tuwə-si, kɔ sɛi ya 'toi dow-je kí dɔsɔy kí 'mbɔi né kin kal nɛ nɔ; ə to mbɔ-é par al, ngà 'toi dow-je kí dɔsɔy kí 'ndigi némbɔ kinlé.

¹¹ Ən ə kí ngɔsnè-ti kinlé, 'rai toli ta-é kí go tɔgi-si-ti, kɔ kadi asi gangi tagir-ti kí maji kí tɔ mɛɛ-si-ti kinlé.

¹² Kinə tagir kí maji tɔ mɛɛ dow-ti lé, gangi né kí tɔ ji-é-ti kadi adi kin ya nəl Lubə bi ɛ dəji né kí goto ji dow-ti al.

¹³ Adi to ta lə kadi sɛi 'sani rɔ-si kati-kati, kɔ kadi 'lə dow-je kí rangi bá tɔ-dé-né soti al, ngà

to ta lə kadi asi-nə ki kasi ðane; né kí tɛɛ dɔ-dé-ti kí ngɔsnè-ti kinlé, né-je kí tò ji-si-ti mburuki-mburuki kinlé à ra sə-dé dan ndoo-ti lə-dé,

¹⁴ beba ndɔ kí 'lə-dé tò mburuki-mburuki rəmə, à ra sə-si dan ndoo-ti lə-si tɔ; gangi-é kin bá à to kasi-nə,

¹⁵ titi kí 'ndàngi-né 'panè: Dow kí ɔy né nɔ lé, né nɔ ji-é-ti ngay al, ə dow kí ɔy ndɛ bè kàrè, né nal ji-é al rəm*.

Kində kəm go némbɔ-ti

¹⁶ M'ra oiyo Lubə kɔɔ kadi kí adi gə kɔ rati lə-m kɔɔ ta lə-si kin ya tò mɛɛ Titi-ti tɔ.

¹⁷ Kɔɔ ɛ ɪ kalangi ya taa takɔji lə-ji adi ɛ ya kɔ dɔ-é ndigi nɔ kadi n'ɪ n'ɔw rɔ-si-ti.

¹⁸ Jɛ j'ulə ngonkɔ-ji kí njèkadmeɛ káre natɪ sɪə ə to ngonkɔ-ji kí njékəwnə-je kí gay-gay lay d'ɔsi gajɪ-é nɔ, kɔɔ né kí ɛ ra kɔɔ Poyta kí Maji.

¹⁹ Bəy bá njékəwnə-je lé ya 'mbəti-é kadi to njékəw sə-ji mba, kɔɔ kullə ramajɪ kin kí d'ɪnə ji-ji-ti, kɔɔ riba lə 'Babe ya kɔ dɔ-é rəm, kɔɔ kadi j'tɔji-né tagir kí maji kí tò mɛɛ-ji-ti rəm.

²⁰ Jɛ j'ndigi ra kadi dow ilə ta dɔ-ji-ti sɔbi-né dɔ némbɔ kí nɔ kí d'ɪnə kullə-é ji-ji-ti kinlé al.

²¹ Kɔɔ jɛ j'sangi ra né kí maji takəm 'Babe-ti par al, ngà takəm dow-je-ti tɔ.

²² Jɛ j'ulə ngonkɔ-ji kí njèkadmeɛ káre sə-dé, ə to ngonkɔ-ji kí j'oo kɔ rati liə mɛɛ kullə-je-ti nɔ, bá kí ngɔsnè-ti kin kàrè kɔ rati liə usɪ dɔ madi-é-ti ya bəy, kɔɔ mɛɛ-é nda sə-si kay-kay.

²³ Ə Titi lé, ɛ to nam-m rəm, bá to madkullə lə-m kí j'isi j'ra kullə dan-si-ti rəm. Ə ngankɔ-ji-je kí

* 8:15 8:15 Tɛt 16:18

njékadmēe kin rəmə, to njékəwnə-je kí gay-gay bá d'ulə-dé, kɔ kadi 'ra kullə kɔ riba lə Kristi.

²⁴ Ən é 'tɔji ndigi dow-je kí tò mēe-si-ti takəm-dé-ti, rəmə njékəwnə-je kí gay-gay d'a gə kí ta kí j'pa dɔ-si-ti j'osi-né gaji rɔ-ji lé, to tó-é ya.

9

¹ Ta kí sobi dɔ ra kì njékaa njay-je lé, tuwə kadi m'ndàngi-né mbete m'adi-si al ngá.

² Kɔ m'gə ɓo ra maji kí tò mēe-si-ti adi m'osi-né gaji rɔ-m rɔ dow-je-ti kí dɔnangi Maseduwan-ti m'panè: «Səi kí dɔnangi Akay-ti isi dɔ nja-si-ti kal-nə nɔ» ə rɔ tungə pilingi lə-si lé, ra adi dow-je nɔ ya d'odi rɔ-dé.

³ Bè ya kàrè, m'ulə ngankɔ-ji-je kí njékadmēe rɔ-si-ti nɔɔ, kɔ kadi piti kí j'piti-si sobi dɔ lo kinlé təl to kɔgi kare al, é kadi isi dɔ nja-si-ti titi kí m'pa-né lé bane.

⁴ Kɔ kinə dow-je kí dɔnangi Maseduwan-ti 'dan-m bá səi isi dɔ nja-si-ti al rəmə, mēe-ji kí j'ində dɔ-si-ti kinlé à təl to rɔsɔl dɔ-ji-ti rəm, bá à to rɔsɔl dɔ-si-ti rəm.

⁵ Adi mɔ m'oo kí tuwə kadi m'dəji ngankɔ-ji-je kí njékadmēe kadi d'ɔw rɔ-si-ti kete nɔ-m-ti kadi d'oo go né-je lə-si kí səi uni mindi-si kɔ kadi kì mēendigi lé, kɔ kadi tò pèrèrè bá à tɔji kí to nékadi kì mēendigi ɓi kì ɓaa ta al.

Kunmindì kí sobi dɔ njékadi né-je

1Ti 6:17-19; Plp 4:15-19; 1Ja 3:16-18

⁶ Né kí kadi 'gəi ən: Dow kí dubi né nde bè rəmə, à kijə nde bè ya tɔ, ə dow kí dubi né nɔ rəmə, à kijə nɔ ya tɔ.

⁷ Kadi dow kí rá-rá adi titi kí ɛ oji-né meɛ-é-ti, ɓi kadi adi kì rɔkati al rəm, ɓá kadi dow ɔsi-é ɓá adi al rəm. Kdo Lubə ndigi dow kí njèkadi né kì rɔnəl.

⁸ Ə Lubə ɔw kì tógi kadi adi maji-je kí gay-gay ree dɔ-si-ti tùki-tùki, kdo kadi ndɔ-je lay ya né tò meɛ ji-si-ti meɛ né-je-ti lay, kdo kadi 'rai-né ndigi ra-je lə-si lay rəm, ɓá ndəgi-é à nàyi ji-si-ti mburuki-mburuki kadi uni 'rai-né kullə-je lay kí to kullə kí maji-maji,

⁹ titi kí 'ndàngi-né panè: Ɔ tɛɛ ji-é adi njéndoo-je; néra kí njururu liə tò sartagangi*.

¹⁰ Ɔ kí njèkadi ko né njèdubi né rəm, njèkadi-é nékuso rəm lé, à kadi-si ko né rəm, à kadi dɔ-é tɛɛ kì kete-kete rəm, ɓá à kadi kandi néra kí njururu lə-si ree kì dɔ madi-é-ti madi-é-ti rəm.

¹¹ Bəɓa Lubə à kadi 'toi njénékingə-je meɛ né-je-ti lay, kdo kadi kì kəm rəbi kí rɔ-ji-ti rəmə, né-je kí gay-gay lay kí à toki kadi kì meɛndigi kinlé, à ra kadi dow-je nɔ 'ra-é-né oiyo.

¹² Kdo némbɔ kinlé ra ya par ɓá à ra kì njékaa njay-je al, ngà à ra kadi dow-je nɔ 'ra-né oiyo Lubə giti-giti to.

¹³ Kullə kí à rai kinlé, loki d'a koo maji-é rəmə, d'a kɔsi-né gaji Lubə, kdo təl kí 'təli rɔ-si go ta-ti 'pai ta rəsi dɔ Poyta-ti kí Maji lə Kristi rəm, d'a kɔsi gaji-é kdo nékadi kì meɛndigi lə-si kí à tɔji kuwə-nɔ lubi-lubi sə-dé rəm, kì dow-je lay rəm.

¹⁴ Maji kí al dɔ lo kí Lubə ra sə-si kinlé à ra kadi dɛ 'pa siə ta kdo ta lə-si, kdo ndigi kí 'ndigi-si.

¹⁵ Oiyo kì dɔ Lubə-ti, kdo ramaji liə kí dum

* 9:9 9:9 Pa 112:9

mboji!

Pol pa ta gangi-né do ro-é

10

Tógi læ njèkɔwkułə

1Kɔ 2:1-5; Rɔm 15:17-21; 2Kɔ 6:4-7; 13:2-4

¹ Ma Pol, m'ulə dingəm meɛ-si-ti kɪ ta kɪ sɔl, kɪ meɛmaji kɪ i ro Kristi-ti. Ma lé, dow-je 'pané takəm-si-ti bá m'to dow kɪ njèsɔl do-m, ə kinə m'a say sə-si rəmə, m'to dow kɪ njètanga.

² M'dəji-si kadi ndo kɪ m'tɛɛ ro-si-ti rəmə 'rai-mi adi m'təl dow kɪ njètanga al. Ngà dow-je madi d'oo-ji kɪ njéra né-je kɪ nəl daji ro-dé. Beba to tó-é kadi m'oji dowbé-je kinlé kɪ m'to dow kɪ m'nga.

³ Tɔgro-ti, to rəmə j'to dow-je ya, ngà ro bá je j'ro titi kɪ dow ro-né al.

⁴ Kdo nékati-je kɪ j'isi j'ro-né lé, to nékati-je læ dow-je al, ngà to nékati-je kɪ i ro Lubə-ti ə tógi-é asi tɔɔ lo ngəm ro-je kɪ nga-nga nangi lirim-lirim.

⁵ Tagə-je kɪ kɔgi kare, kɪ kɔjro-je kɪ isi ilə kagi ɔgi dow-je gə Lubə lé, je j'bujuru kɔgi ə j'uwə tagir læ dow-je lay j'adi 'təl ro-dé go ta-ti læ Kristi.

⁶ Loki səi ya 'təli ro-si go ta-ti maji rəmə, dow-je kɪ njémbati təl ro-dé go ta-ti lé, je j'isi pèrèrè kdo kində-dé kɔji-dé tɔ.

⁷ Uni kəm-si ooi-né né-je maji! Kinə dow gir kɪ n'to kɪ læ Kristi rəmə, kadi-é gə né kin do-é-ti maji tɔ; kinə ɛ to kɪ læ Kristi lé, je kàrè j'to kɪ læ Kristi ya tɔ.

⁸ Tógi kɪ 'Babe adi-m kadi m'adi-si ɔwi-né kɪ kete-kete kinlé, kinə m'osi-né gaji ro-m nɔ kàrè

rɔ-m à sol-m al. Kdɔ 'Babe adi-m kdɔ kadi m'ra-né sə-si bi kadi m'tuji-si-né al.

⁹ Ma lé, m'ndigi ra rɔ-m ki dow kí njèndàngi mbete kdɔ kulə-né bəl mee-si-ti al.

¹⁰ Kdɔ 'panè Pol lé, mee mbete-je-ti liə bá pa ta-je kí nga-nga, kì ta-je kí to-to; ngà kinə daji rɔ-é ya ɔ dan-ji-ti rəmə, ɛ to dow kí yay rəm, ta pa-é to ta kí dow ilə ká-ti al rəm.

¹¹ Kadi dow kí njèpa ta kinlé gə né kin dɔ-é-ti maji: Ta-je kí je j'goto ya j'ndàngi j'adi-si é to ta-je kí nga kinlé, lé j'a nɔɔ ya kàrè j'a pa kadi nga bè ya tɔ.

¹² Je lé j'a kɔji rɔ-ji kì dow-je madi əse mbɔji rɔ-ji kì dow-je madi kí de d'a 'pa ta bá toji-né rɔ-dé kin al. Mbɔji kí de ya kì dɔ-dé 'mbɔji rɔ-dé kì némbɔji rɔ lə-dé rəm, bá kun kí de ya d'un rɔ-dé 'mbɔji-né rɔ-dé rəm kinlé, toji kí négə nal-dé.

¹³ Je lé, je j'ndigi kɔsi gaji rɔ-ji kadi al dɔ lo al. Ngà né kí j'a kun kdɔ mbɔji-né rɔ-ji lé, to gangi lo kullə kí Lubə ulə ji-ji-ti bá adi j'ow-né sar j'teɛ-né rɔ-si-ti.

¹⁴ Je lé, ndɔki j'ow sar j'teɛ rɔ-si-ti nu adi je j'al dɔ rəbnin lə-ji al; kdɔ to je ya bá j'ow kì Poyta kí Maji lə Kristi dɔsəy be lə-si.

¹⁵ Je lé, je j'osi gaji rɔ-ji kì kullə-je lə dow kí rangi j'adi al dɔ lo al. Ngà je j'ində mee-ji dɔ-ti kí loki kadmeɛ lə-si ɔw kì kete-kete rəmə, je j'a təl dow-je kí boy takəm-si-ti ta madi-é-ti ya bəy mee rəbnin kullə-ti lə-ji,

¹⁶ kì kəm rəbi kilə mbe Poyta kí Maji dɔnangi-je-ti kí tò səy kì be lə-si, bi je j'ndigi kɔsi gaji rɔ-ji kì kullə kí dow-je kí rangi 'ra rəbnin-ti lə-dé kin

al.

¹⁷ Dow kí ndigi kosi gaji rɔ-é rəmə, kadi ɔsi gaji rɔ-é kɔɔ nam kí nam kàdì 'Babe-ti.

¹⁸ Kɔɔ dow kí ɛ ya pa ta tɔji-né rɔ-é kin fá to dow kí maji al, ngà dow kí 'Babe ya piti-é kin bane.

11

*Ta lə Pol kɛ njéndó dow-je né-je kí ngom
Gal 1:6-9; 4:9-20; 2Kɔ 12:11-15*

¹ Kama-je! Isi sə-m dɔ-ti adi-mi m'pa ta ki mbé-ti sɛ! Tɔgrɔ-ti, isi sə-m dɔ-ti!

² Kɔɔ m'ra jangi dɔ-si-ti, ɔ to jangi kí j rɔ Lubə-ti, kɔɔtalə m'uwə dɔ-si m'adi dingəm kí káre-rè, kadi m'ow sə-si m'tɔji Kristi titi ngonmandi kí aa njay kí gə dingəm al bəy bè.

³ Ngà titi kí ndɔki li ədi-né Kawa susu kinlé, mə m'fəl kí tagir lə-si à kɛ kur-si wale kadi ji 'nami kàdì Kristi-ti nam kí tɔgrɔ-ti al rəm, kadi [aai njay]* takəm-é-ti titi kí kete al rəm.

⁴ Kɔɔ loki dow ree ilə mbɛ ta lə Jeju kí tò gay kɛ ɛ kí j'ilə mbɛ-é j'adi-si, kàrè sɛi isi siə dɔ-ti rəm, fá ndil kí tò gay kɛ ɛ kí sɛi ingəi kete kàrè sɛi 'taai rəm, fá loki dow ilə mbɛ Poyta kí Maji kí tò gay kɛ ɛ kí j'ilə mbɛ-é j'adi-si kàrè sɛi 'ndigi rəm.

⁵ Ə njéba rɔ-dé njékɔwkulə-je kí ngay kin kàrè, mə m'oo né káre kí d'itə-m-né al.

* **11:3 11:3** Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mee mbete-je-ti kí dosay kí dan-ti-je kí 'ndangi kɛ ji-dé kɛ ta greki.

⁶ To ə m'to njègosi pa ta al ya, ngà né kí m'pa ta dɔ-ti lé m'gə maji ə mɛɛ né-je-ti lay, kɪ nɔ̄ dow-je-ti lay ya jɛ j'tɔ̄ji gə-é j'adi tɔ ndaa-ti rəsi takəm-si-ti.

⁷ Əse kilə kí m'ilə mbe Poyta kí Maji lə Lubə kare ya m'adi-si ə m'oo-né rɔ-m kí né al kadi səi bá 'toi-né dow-je kí boy kinlé, to majal tɔ bəy bá m'ra wa?

⁸ M'ində njékəwnə-je kí gay-gay kí rangi ndoo-ti n̄a, adi dɛ bá d'ugə-m bá m'ra-né kullə m'adi-si. Ə loki m'isi rɔ-si-ti bá m'ɔw ndoo né kàrè, m'ɔy dow madi dan-si-ti al,

⁹ †kdɔtalə ngankɔ̄-ji-je kí njékadmɛɛ kí d'ɪ dɔnangi Maseduwan-ti bá 'ree 'ra sə-m kɪ né-je kí ndoo-é ra-m. Mɛɛ né-je-ti lay lé, m̄a m'uwə rɔ-m nḡa kadi m'ɔy-si al, ə m'a kɔy-si al kɪ kɔy al ya bè.

¹⁰ Kɪ takul ta kí tɔgrɔ-ti lə Kristi kí tɔ mɛɛ-m-ti kinlé, m'pa rəsi kí né kí m'isi m'osi-né gajɪ rɔ-m dɔnangi Akay-ti kinlé, dow kí à kɔr dɔ-m-ti ya goto.

¹¹ Kdɔ ri wa? Kdɔtalə ndigi bá m'ndigi-si al wa? Lubə gə lay kí m'ndigi-si!

¹² Gangi-é kí m'isi m'ra kinlé, ɛ ya m'a ra, kdɔ kadi dɛ kí 'sangɪ kəm lo madi kdɔ kadi d'osi-né gajɪ rɔ-dé titi né kí d'asi-n̄a sə-ji bè kinlé, d'ingə al kɪ kingə al ya bè.

¹³ Dowbé-je kinlé, 'to njékɔwkułə-je kí ngom, 'to ngannjékulə-je kí njékəɔta-je kí 'təl rɔ-dé njékɔwkułə-je-ti lə Kristi.

¹⁴ Ə to né kí ra bəl al, kdɔ Sat̄a ya kɪ dɔ-é kàrè təl rɔ-é malayka kí lo kí ndógi-ti tɔ.

† 11:9 11:9 Plp 4:15-18

15 Adi ngannjékullə-je lə Satə kí kadi 'təl rɔ-dé ngannjékullə-je kí sɔbi dɔ néra kí njururu kinlé kàrè, to né kí mba al tɔ. Dɔbəy-dé à kow nati kɪ kullə ra-dé.

Kɔ-je kɪ kullə lə Pol

2Kɔ 4:9-13; 6:3-10; 1Kɔ 4:8-13; Knj 20:18-27

16 M'təl m'pa ya bəy, kadi dow oo-m kɪ mbé bè al; al kàrè, adi-mi m'toki mbé bè, kɔ kadi mə kàrè m'osi gajɪ rɔ-m ndɛ tɔ.

17 Ta kí m'ow kɪ pa kinlé, m'ow kɪ pa titi kí 'Babe ndigɪ-né al, ngà m'ow kɪ pa kí mbé-ti kɪ mɛɛ-m kí m'nda kəy, kɔ m'gə né kí m'a kosi-né gajɪ rɔ-m.

18 Kosi kí dow-je nɔ ya d'osi gajɪ rɔ-dé titi kí dow ɔsi-né gajɪ rɔ-é kinlé, mə ya kàrè m'a kosi gajɪ rɔ-m tɔ.

19 Səi kí kəm-si aa lé ya isi dɔ-ti kɪ mbé-je kɪ mɛɛndigɪ lə-si al ɓan!

20 Kɔ səi lé, dow-je kí 'ra-si bə-ti, d'ubə maji dɔ-si-ti, 'taa né-je lə-si ngər-ngər, d'oo-si kɪ né al, 'tində mbɔ-si kin ɓá səi isi dɔ-ti sə-dé!

21 To rɔsɔl kadi m'pa, kɔ toki né kí j'toji yay lə-ji bè ya, ngà kɛ ɓá né lay kí dow à kosi-né gajɪ rɔ-é lé, mə ya kàrè m'a kosi-né gajɪ rɔ-m tɔ; m'pa kí mbé-ti.

22 Dɛ 'to Əbrə-je, ə mə m'to əbrə ya tɔ. Dɛ 'to Israyel-je, ə mə m'to Israyel ya tɔ. Dɛ 'to nganka Abrakam, ə mə m'to ngonka Abrakam ya tɔ.

23 †M'a pa ta titi dow kí dɔ-é nɔy-ti bè. 'To njérakullə-je lə Kristi rəmə, mə m'to njérakullə lə Kristi m'itə-dé, kɔ kí kullə-ti kàrè, m'itə-dé

† 11:23 11:23 Knj 16:23

ṅa rəm; kí dangay kí ra-ti kàrè m'itə-dé ṅa rəm; kí tində-ti kàrè d'oo né go-m-ti al rəm. Né-je kí asi koy ya tɛɛ dɔ-m-ti nja nati-nati rəm.

24 Jipi-je 'tində-m tandəy kɔrsɔ kɔr ta-é káre†, bè-bè ya asi nja m̃,

25 †'tində-m kì salangi nja mutə, 'tilə-m kì ər nja káre adi m'to ta koy-ti, bato nduy sə-m nja mutə, m'to dan babo-ti ndɔ káre bikti!

26 †Taá-taá ya m'ow mba kì nja-m rəm, né-je kí ngá-ngá ya tɛɛ dɔ-m-ti dan ba-ti rəm, ji bokaya-je-ti rəm, ji ngankɔ-m-je-ti kí 'to jipi-je rəm, ji dow-je-ti kí 'to jipi-je al rəm, mɛɛ bebo-je-ti rəm, diləlo-je-ti rəm, dan babo-ti rəm, bá ji ngankɔ-ji-je-ti kí njéba rɔ-dé njékadmɛɛ-je rəm tɔ.

27 M'ra kullə m'ɔɔ rɔgi-rɔgi, m'ingə kɔ, taá-taá ya m'to bi al rəm, bo kì kundə man ra-m rəm, m'ɔgi rɔ-m nékuso kì man kay rəm, m'ow kì rɔ-m kare rəm, kul ð-m rəm.

28 Ə ndəgi kɔ-je rəmə, mə m'pa al ngá, né kí ɔy-m kì ndɔ-je lay lé, to mɛɛ-m kí ɔ kékéké kɔ njékəwnə-je kí gay-gay lay kin.

29 Ná é tógi-é goto é tógi-m goto siə al wa? Ná é usi dan majal-ti é ta-é to rɔ-m siə al wa?

30 Kinə kadi m'ɔsi gaji rɔ-m rəmə, m'a kosi gaji rɔ-m kì yay lə-m.

31 Lubə kí Bobi 'Babe Jeju kí kɔsgaji toki liə ya sartagangi kinlé, gə kí m'ədi ta al.

32 †Loki m'isi bebo Damasi-ti lé, gubərnər lə ngar Aretasi adi 'ngəm tarəbi-je kí bebo-ti kadi

† 11:24 11:24 Det 25:3. † 11:25 11:25 a Knj 16:22; b Knj 14:19

† 11:26 11:26 a Knj 9:23; b Knj 14:5 † 11:32 11:32 Knj 9:23-25

d'uwə-m,

³³ ngà dow-je d'adi-m m'isi meẽ jangá-ti bá d'ulə-m kì kəmbolə ndògi bər adi m'ree njal nangi bá m'tẽe-né ji-é-ti.

12

Né-je kí ra Pol toki ni bè kì né-je kí toki tẽe dɔ-é kadi-é oo

1Kɔ 2:3-5; 2Kɔ 4:7-10

¹ Se kadi m'osi gaji rɔ-m wa? Kosi gaji rɔ maji al. Lé bè ya kàrè m'a təl ree dɔ né-je-ti kí 'Babe tẽe kì dɔ-é kì né-je kí adi-é ra dow ki ni bè.

² M'gə dow káre kí to njenam kàdì Kristi-ti kí Lubə un-é ɔw siə dɔrɔ-ti kí njəkungɔ-ti mutə; to ta kí ra bal dɔgi gidi-é sɔ ngá. ɔw siə kì daji rɔ-é buré kàrè m'gə al rəm, ɔw siə kì rɔ-é buré al kàrè m'gə al rəm; Lubə bá gə.

³⁻⁴ Ə m'gə kí dowbé kinlé Lubə un-é ɔw siə be kisi maji-ti ə adi-é oo ta-je kí dum pa rəm, bá to tó-é al kadi dow təl pa rəm. ɔw siə kì daji rɔ-é buré kàrè m'gə al rəm, ɔw siə kì daji rɔ-é buré al kàrè m'gə al rəm; Lubə bá gə.

⁵ Dow kí bè kin bá m'a kosi-né gaji rɔ-m, ya ngà kí sobi dɔ-m mã rəmə, né kí m'a kosi-né gaji rɔ-m lé to yay-je lə-m ya par.

⁶ Lé m'ndigi kosi gaji rɔ-m ya kàrè, m'a to mbó al; kɔ m'a pa ta kí tɔgrɔ-ti; ngà kosi bá m'a kosi gaji rɔ-m al, nè dow madi à kɔ koo-m kì dow kí boy n̄a ngày dəə-né ta gangi-é kí oo rɔ-m-ti əse oo-né ta-je lə-m.

⁷ Rəm bá kadi né-je kí maji rəti-rəti kí toki tẽe kì dɔ-é kadi m'oo kin ra-m adi m'ində kàdì-m

al lé, Lubə adi kun ya tò rɔ-m-ti, ə tò rɔ-m-ti kɪ malayka lə Satə bè, kɔɔ kadi rɔ-m ndir njiki-njiki, nè m'a kɪ kində kàdɪ-m.

⁸ M'ngɔ ta 'Babe-ti nja mutə bè kadi ɔr né-é kin kɪ rangɪ rɔ-m-ti ya,

⁹ ngà ɛ idə-m panè: «Ramaji lə-m ya asi-i, kɔɔ lo kí yay tò-ti kin bá tógi-m ra kullə-ti.» Adi kí nɔ rəmə yay-je lə-m bá m'a kɔsi-né gajɪ rɔ-m, kɔɔ kadi tógi Kristi nà-y-né sə-m.

¹⁰ Gin-é kin bá mɔ m'ra-né rɔnəl dɔ yay-je-ti lə-m, kɪ dɔ taji-je-ti kí dow-je 'taji-m, kɪ dɔ né-je-ti kí nal-m, kɪ dɔ kəm-m-je-ti kí dow-je d'ulə ndoo, kɪ dɔ né-je-ti kí ra-m adi mɛɛ-m gangɪ man kɔɔ ta lə Kristi; kɔɔ loki m'yay kin bá tógi-m tò.

Né-je kí Pol ilə ká-ti al kɪ né-je kí uwə mɛɛ-é

¹¹ Mɔ m'təl mbé. Ə to səi bá 'rai-mi bá m'təl mbé. Ə lé a to səi bá lé a pai ta kí dɔ-m-ti; kɔɔ njéba rɔ-dé njékɔwkulə-je kí ngay kinlé, to ə m'to né al ya, ngà né káre kí d'itə-m-né ya goto.

¹² Né-je kí toji kí dow to njékɔwkulə lé, səi ooi rɔ-m-ti, adi to: Kilə mɛɛ dɔ madi-é-ti dan kɔ-je-ti lay, kɪ né-je kí toji tógi Lubə, kɪ né-je kí tò bəl-bəl, kɪ nékɔji-je.

¹³ Ri bá ndəgi njékəwnɔ-je kí gay-gay d'ingə rɔ-m-ti d'itə-si wa? Dɔmaji ə à to kɔy kí m'ɔy-si al kin wa tá. Inəi go kɔgi adi-mi dɔ né ra-ti kí njururu al kin!

¹⁴ Ooi, m'isi dɔ nja-m-ti kadi m'ɔw rɔ-si-ti kɔw kí nja mutə, ə m'a kɔy-si al; kɔɔ to nékingə-si bá m'isi m'sangi al, ngà to daji rɔ-si ya bá m'isi m'sangi. Kɔɔtalə ngan-je bá d'a mbó né kadi

njékoji-dé-je al, ngà njékoji ngan-je bá d'a mbɔ né kadi ngan-dé-je.

¹⁵ M̄a lé, k̄i m̄eendigi læ-m ya m'a tində-né né-je læ-m m'sane k̄ogi k̄do ta læ-si rəm, m̄a ya k̄i d̄o-m m'a kilə r̄o-m k̄ogi k̄do ta læ-si rəm. Se m̄a m'ndigi-si n̄a ə səi a ndigi-mi n̄a al ngá wa?

¹⁶ Tɔgrɔ-ti ya, m̄a m'ɔy-si al; ngà dow-je madi d'a panè to kí m'to njètulə r̄o-m nati lé bá m'ədi-si-né.

¹⁷ Dow-je kí m'ulə-dé r̄o-si-ti kinlé, ɛ kí m'adi-é ədi-si taa né ji-si-ti adi-m isi n̄ɔɔ wa?

¹⁸ M'ulə dingəm m̄e Titi-ti (kadi-é ɔw r̄o-si-ti), ə m'ulə ngonkɔ-ji kí njèkadm̄e káre siə tɔ: Se Titi ədi-si taa né ji-si-ti wa? J̄e kí Titi lé j'njiyə k̄i tagir kí káre-rè ya al wa? Ə j'un rəbi kí káre-rè ya al wa?

¹⁹ Low n̄u ya səi giri kí j̄e j'isi j'pa ta k̄do k̄or-né ta d̄o-ji-ti n̄ɔ-si-ti. Kí n̄ɔ Lubə-ti rəm, k̄i takul nam kí j'nam k̄ad̄i Kristi-ti rəm bá j̄e j'pa-né ta; səi lé, m'ində-si dan kəm-m-ti! Né-je lay kinlé, t̄o k̄do k̄ow k̄i kete-kete læ-si.

²⁰ M'ɓəl k̄do kadi m'ɔw m't̄e rəmə m'ingə-si titi kí m̄e-m ndigi-né lé al rəm, bá səi k̄arè kadi ingəi-mi titi kí m̄e-si ndigi-né lé al tɔ. (M'ɓəl) k̄do kadi gaki-n̄a-je, k̄i kim-n̄a-je, k̄i m̄eekati-je, k̄i jangi k̄i n̄i-je, k̄i kulə ta ndil-n̄a-ti-je, k̄i kində nane-je, k̄i kində k̄ad̄i-je, k̄i né ra jugi-jugi-je t̄o dan-si-ti.

²¹ (M'ɓəl) kadi kinə m't̄e r̄o-si-ti rəmə, Lubə læ-m t̄əl ulə r̄osol d̄o-m-ti k̄do ta læ-si ɓəy, ə kadi m'j̄ m'n̄ɔ-né k̄do dow-je n̄a ya kí 'ra majal kete adi to kin̄ə kí d'in̄ə r̄o-dé yaki m̄e né-je-ti kí t̄o n̄e

takəm Lubə-ti, kì néra kí jugi-jugi-je, kì gɔkaya-je ya ngà 'tusi d'in̄ə al kin.

13

Ndəji-je kì lapiya-je kí ra

¹ To kow kí njèkungi-ti mutə ngá fá m'ow kì kow rɔ-si-ti tin. Ta lay kí à toki gɔl lé, à to ta kí dow-je joo əse mutə 'pa ta kí dɔ-ti bane.

² Kow-m rɔ-si-ti kí njèkungi-ti joo lé, ndoki m'pa ta kin kete, ə bone bè kí m'goto rɔ-si-ti kin ya kàrè, m'a təl kidə dow-je kí ndoki 'ra majal kete lé ya bəy rəm, fá m'a təl kidə ndəgi-é-je lay rəm kí kinə m'təl m'ow rɔ-si-ti rəmə, m'a kɔr kəm dow al.

³ Kdɔ səi 'sangi kadi 'gəi né kí tɔji kí Kristi pa ta kì takul-m; kì rɔ-si-ti lé, ɛ to njèyay al, ngà ɛ ɔji tógi-é dan-si-ti.

⁴ Tɔgrɔ-ti ya, 'bə-é kagdəsi-ti kdɔ yay (liə), ngà ɛ isi kəm kì takul tógi lə Lubə; jə kàrè, j'yay siə tɔ, ngà kì rɔ-si-ti rəmə, j'a kisi siə kəm kì takul tógi lə Lubə.

⁵ Səi ya 'təni mɛɛ-si ooi, se ɔi mɛɛ kadmɛɛ-ti wa? Səi ya 'dəji rɔ-si ta ooi. Se səi 'gəi kí Jeju Kristi isi mɛɛ-si-ti ya al wa? Bin al tɔ rəmə tən kí 'təni mɛɛ-si lé, ilə ta dɔ-si-ti.

⁶ Ngà kí sobi dɔ-ji jə rəmə, m'gə mɛɛ-m-ti kí səi a gəi kí tən mɛɛ lə-ji, ilə ta dɔ-ji-ti al.

⁷ Jə j'pa ta kì Lubə kadi né kí maji al kàre ya kàrè 'rai al; m'pa bè kdɔ tɔji kí tən mɛɛ lə-ji ɔr ta dɔ-ji-ti al, ngà m'pa bè kdɔ kadi lé jə fá tən mɛɛ lə-ji ilə ta dɔ-ji-ti kàrè, səi ə 'rai-né né kí maji.

⁸ J'ow kì tógi kɔ kɔsi-né ta ta kí tɔgrɔ-ti al, ngà j'ow kì tógi kɔ ta ta kí tɔgrɔ-ti.

⁹ Loki səi tógi-si tò, ə jɛ bá j'yay rəmə, jɛ j'ra rɔnəl, ə né kí uwə mɛɛ-ji mɛɛ pa ta-ti kì Lubə lé, to ta lə kɔw kì kete-kete lə-si.

¹⁰ Gin-é kin bá, m'goto sə-si ya kàrè, m'ndàngi-né ta kin bè, kɔ kadi lé m'isi sə-si nati kàrè kadi m'gaki-si al, ngà kadi m'ra kí go tógi-ti lə 'Babe kí adi-m kadi m'adi ɔwi-né kì kete-kete bi kadi m'tuji-si-né al.

¹¹ Kadi m'tɔl-né ta-é lé, səi ngankɔ-m-je kí njékadmɛɛ, isi kì rɔnəl, ɔwi kì kete-kete, uləi dingəm mɛɛ-nɔ-ti, adi tagir lə-si toki káre-rè, isi-nɔ kì lapiya, ə Lubə kí njèndigi dow-je, kì njèlapiya à ra sə-si.

¹² 'Rai-nɔ lapiya kuwə-nɔ kàdì-nɔ-ti kì mɛɛ kí aa njay. Njékaa njay-je lay 'ra-si lapiya.

¹³ Kadi ramaji lə 'Babe Jeju Kristi, kì ndigi dow-je lə Lubə, bá kuwə-nɔ lubi-lubi kì takul Ndil kí aa njay kí tó-ji nati kin nɔy sə-si lay.

Mango
Mango: Ta lə Lubə Kunmindi kí Sigi (New
Testament)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mango

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source
files dated 13 May 2025

96bdbd07-24d6-556c-9e7c-7269c72880cd